

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno " 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu " 40
Mesečna priloga: Vestnik SKS

Cene inseratov:

Enostopna petina vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslena št.
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izbeja vsak dan izvzemši
vrednotilka in dneva po prav-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirni se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
Zagreb 39.011, Sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797.

Zaščita radikalcev.

Oficielna radikalna stranka, ki se spri-
čo volitev v skupščino po raznih svojih
agentih slovenskemu ljudstvu na razne na-
čine vsiljuje, obeta med drugim varstvo
demokracije in svobodo in pravice ljud-
stva. Če bi človek ne poznal te stranke že
iz njenih dosedanjih vladnih metod in de-
janj, bi se mu morale odpreti oči glede
na »svobodoljubnost« in »demokracijo«
radikalne stranke ob dogodku, ki se je iz-
vršil pred par dnevi in je dozdaj bil le
malo komentiran, dasi je velikega po-
mena.

Kakor je namreč znano, se je mini-
strski svet SHS izpremenil v osrednji vo-
lilni odbor radikalne stranke, kar je uni-
kum, ki se more zgoditi samo v naši drža-
vi. Ta ministrski svet ali osrednji volilni
in agitacijski odbor radikalne stranke je
med drugim sklenil, da na podlagi zlo-
glasnega zakona »o zaščiti države« ne bo
vlada dopustila k volitvam nobene stranke,
»za katero bi se skrivali komunisti«. Vrh-
tega je tudi aretirala razne komuniste, ki
so se organizirali v »Proletarsko stranko«,
ki potemtakem pri volitvah ne bo smela
nastopiti.

Ta čin pomeni ne glede na zakon »o
zaščiti države« grdo nasilstvo, ki se pro-
tivi ne samo ustavi, ampak ogroža vsako
stranko v državi sploh, izvzemši vladne
stranke. Kaj bi namreč bilo, če bi vsi oni,
ki jih ministrski svet ali osrednji volilni
odbor radikalne stranke smatra za komu-
niste, pristopili h kakšni izmed obsto-
ječih opozicijskih strank ali zanj o vo-
liti, oziroma izdali parolo, da jo volijo?
Ali ne bi vlada po takem tolmačenju mogla
potem tako stranko smatrati za stranko,
»za katero se skrivajo komunisti«? Tako
bi prišli do absurda, da bi padle vse pro-
tiviladne stranke pod zakon o zaščiti države
ali pa bi se morala sploh vsakemu, ki ga
oblast smatra za komunisto, odreči volilna
pravica, oziroma njeno izvrševanje! Kak-
šno pravico ima sploh vlada »Proletarsko
stranko« smatrati za komunistično, dokler
ni pretresala njenih pravil? Je-li upravi-
čena smatrati sploh kogarkoli za komu-
nista, preden ne ve, kaj vsebuje program,
za katerega se hoče ob volitvah izreči?
Ali more pred zakonom veljati kdo za ko-
munista samo za to, ker je pri zadnjih vo-
litvah glasoval za komunistično stranko
ali pa se dosedaj javno za komunisto iz-
povedaval? Vsaj, kakor hitro se kdo orga-
nizira v novi stranki z novimi pravili, je
dolžnost vlade pravila take stranke na-
tančno vpogledati, preden pristaja take
stranke istovetno z bivšim ali dosedanjim
komunistom. Sicer pa, če je kdo komunist,
bi se moral dosledno po zakonu »o za-
ščiti države« sploh zapreti, najlažje ob ča-
su volitev, tako da bi vlada potem bila na
najenostavnejši način rešena vseh skrbi,
da bi komunisti ne volili. Takšne so po-
sledice, do katerih vodijo »pravni« pojmi
vladajoče oficijelne radikalne stranke, ki
se v tem oziru od demokratske stranke
prav nič ne razlikuje.

Radikalna klika, ki drži danes državo
v svojih krempljih, pa je po svojih osnov-
nih »pravnih« pojmihi še premalo dosled-
na. Njen v polnem sporazumu z demo-
kratsko stranko sklenjeni zakon »o zaščiti
države« sploh ne govori o komunistih,
ampak o »državi nevarnih« strankah in
osebah. Kakor pa režim svojevoljno tol-
mači, kdo je komunist ali ne, z isto samo-
voljo lahko tolmači, kdo je državi nevaren
ali ne. In ker se radikalci imajo glasom
vseh svojih izjav in volilnih oklicev za
edino pravo državno stranko, sledi, da so
vse ostale več ali manj »nevarne« ali
»protidržavne«. Tako bi bilo pač najdo-
slednejše, da ministrski svet kot najvišji
volilni odbor radikalne stranke sploh
vsakemu prepove voliti druge kandidate
nego radikalne. O sebi sploh ne dvomimo,
da smo po »pravnih« pojmihi gospodov ra-
dikalov »protidržavni«, toda po teh »prav-
nih« pojmihi bi mogli pod ta zakon pasti
ravnotako demokrati. Kajti dejstvo, da je
njihov program za obstoj, celó po vi-
dovdanskem vzorcu skrojeno državo, ne
sme prihajati v poštev, ko pa radikalci li-

nister za notranje zadeve, kakor vidimo,
ne rabi sploh nobenih programov, da od-
reče volilno pravico tej ali oni stranki ali
osebi, marveč mu je zadosti, da jo on ne-
gleda na vsak program smatra za proti-
državno, kakor n. pr. »Proletarsko stran-
ko«. Saj so tudi gospodje demokrati izja-
vili, da so »proletarska stranka«! In ali
ne pomeni končno tudi »ljudska« stran-
ka, vsaj v današnjih razmerah, to, kar po-
meni »proletarska« stranka? Vemo, da si
radikalci ne bodo upali zakon o zaščiti
države dejansko tako daleč izvajati, ali od
te nedoslednosti jih ne bo odvračalo mo-
da njihovo pravno pojmovanje, ampak
strah pred nedoglednimi posledicami ali
bolje povedano, politični instinkt.

Sicer pa niti obstoječi izjemni zakon,
ako se tolmači po splošno veljavnem na-
čelu, da se imajo odloziti zakoni v naj-
ožjem smislu, to je na ugodnejšo plat tol-
mačiti, vladi ne daje pravice dejansko oro-
pati kogarkoli možnosti voliti za katero-
koli stranko. Komunist je za svojo osebo
tudi po tem zakonu lahko vsak; lahko je
celó nihilist, če hoče. On samo ne sme jav-

no v tem smislu se udeleževati. Da bi pa
ne smel voliti za kakršnokoli stranko,
tega zakon ne prepoveduje, ker bi tako
fundamentalno pravico vsakega državljana
zakon moral izrecno prepovedati. Ob-
znana je izrecno razveljavila zgolj manda-
te komunističnih poslancev za dotično za-
konodajno dobo, ni pa obvezala nikoga za
prihodnjo dobo voliti, katerokoli stranko
hoče. Radikalna stranka s svojim tolmače-
njem dokazuje, da je še bolj reakcionarna
nego francoski plemiči, ki so se borili za
stari režim proti revoluciji. Ona se da v
svoji reakcionarnosti primerjati le z ru-
skimi caristi, ako jih še ne prekaša.

In stranka s takimi pravnimi pojmi in
praksami se ponuja slovenskemu ljudstvu,
slovenskemu delavcu, kmetu in uradniku,
češ da je edina prava, demokratična, svo-
bodoumna in ljudska stranka! Ako mini-
strski svet ali osrednji volilni odbor ra-
dikalne stranke ne izključi vseh Slovencev
razun gg. Župančiča, Hribarja in Sajovice
od volilne pravice, bo dobila 19. marca
tak odgovor na svoje ponudbe, da ji bo
dolgo zvenel po ušesih.

sporih bodisi z Litvo ali Rusijo podpirati.
Zato smo uverjeni, da bo naš minister za
zunanje zadeve, kojega smeri v zunanji po-
litiki so nam dozdaj bile vsled svoje ko-
rektnosti in previdnosti simpatične, v tem
sporu med slovenskimi državami, ki so
nam vse enako ljube, vplival v posredoval-
nem in pomirjevalnem smislu. Čisto izklju-
čeno je, da bi naša država nastopila so-
vražno proti katerikoli slovenski državi,
najmanj pa še proti veliki Rusiji.

POLJSKA NE MOBILIZIRA.

Varšava, 17. januarja. (Izvirno) Mini-
strski predsednik Sikorski je izjavil diplo-
matičnemu sodrniku poljske brzojavne
agente glede vesti o poljski mobilizaciji,
ki jih razširjajo inozemski listi, da izvi-
rajo te vesti iz sovražnih virov in da ni-
majo nobene podlage.

Stališče Rusije.

London, 17. januarja. (Izvirno) Po
semkaj došlih informacijah je ruska so-
vjetska vlada pripravljena, da v slučaju
napada Poljske na Litvo zaradi zavzetja
Memla poseže vmes in pomaga Litvi od-
vrniti poljsko oboroženo intervencijo. Na
poljski meji so mobilizirane ruske di-
vizije.

Obsedno stanje v Memlu.

Memel, 17. jan. (Izv.) Litvinci so pro-
glasili včeraj obsedno stanje nad Memlom.
Proglas je podpisal vodja prostovoljcev
Budrys. Vojaški poveljnik nad Memlom je
Vesolis. Bivši memelski občinski svetnik
Grabov vrši svoje poše nadalje kot višji
župan. Včeraj popoldne so pokopali padle
prostovoljce. V zimskem pristanišču je za-
sidrana angleška križarka. Včeraj popoldne
ali danes dopoldne bi imele dospeti tri za-
vezniške vojne ladje.

Pariz, 17. jan. (Izv.) Poslaniška kon-
ferenca je sklenila nemudoma odpotovati v
Memel izredno komisijo, ki naj postavi za-
časno vlado pod varstvom zaveznikov.

Memel, 17. jan. (Izv.) Danes je priplula
semkaj angleška torpedovka, ki je izkrcala
nekega angleškega admirala.

Vse ruhrsko ozemlje zasedeno.

Essen, 17. jan. (Izv.) Večje čete so za-
sedle včeraj Dortmund ter prodirajo dalje
proti vzhodu, jugu in jugovzhodu. Kakih
posebnih pripetljajev ni bilo. Obsedno sta-
nje v Essenu je poostreno ter je treba za
vsa zborovanja in manifestacije dobiti tri
dni prej dovoljenje.

Düsseldorf, 17. januarja. (Izvirno)
Francosko-belgijske čete so dokončale ob-
kolitev ruhrskega ozemlja.

REKVIZICIJE.

Pariz, 17. jan. (Izv.) Agence Havas po-
roča, da so včeraj lastniki rudnikov v essen-
skem okraju prejeli povelje o rekviriranju.
Rudniški ravnatelji so odgovorni za dobavo
in jim je zagroženo, da bodo postavljeni
pred vojno sodišče, ako bi jih ne izvrševali.
Rekviriranje lesa, slame in petroleja po-
vzroča veliko stisko.

Essen, 17. jan. (Izv.) General Denrign-
es je včeraj izjavil lastnikom rudnikov,
da se morajo ukloniti rekvizicijskemu po-
velju, ker pridejo drugače pred vojno so-
dišče. Nekateri lastniki rudnikov so proti
temu protestirali. Pri sprejemu zastopnikov
delavskih strokovnih organizacij je general
obnovil zagotovilo francoske vlade glede
delovne svobode in glede vzdrževanja re-
da. Delavski zastopniki so vzeli izjavo brez
protesta na znanje. Ukrenjeni so vsi ko-
raki za popolno izvedbo rekvizicij, ki se
menda prične že z današnjim dnem.

NEMCIJA S PREMOGOM KRITA.

Berlin, 17. jan. (Izv.) Kakor poročajo
listi, izjavlja državni premogovni komisar,
da so za sedaj potrebe mesta Berlina na
premogu krite. Plinarne imajo premoga za
10 dni, elektrarne pa za 14 dni. Zaloge pre-
moga v berlinskem železniškem ravnatelj-
stvu zadostujejo za poldrug mesec.

ANGLEŠKO POSOJILO STINNESU.

Berlin, 17. jan. (Izv.) »Vossische Zei-
tung« poroča iz Londona, da se je Stinnes

Pred ljuto borbo med Pašićem in Protićem.

PROTIĆ PRIDOBIVA. — PAŠIĆEVI POSVETI. — NAPADI NA PROTIĆA.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Dopoldne je bi-
la seja odbora radikalne stranke, na kateri
so se najprej prečitale poročila iz posamez-
nih okrajev, iz katerih prihaja čimdalje več
protestov proti stališču glavnega odbora
stranke v sporu med Protićem in Pašićem.
Ta spor zavzema vedno večji obseg ter se
sodi, da bo imela radikalna stranka pri vo-
litvah več kandidatnih list. V prečasnih
krajih se izjavlja večina radikalcev za Pro-
tića. Radi tega se je odločil Pašić, da bo
kandidiral v vseh okrožjih, kjer bo kandi-
diral tudi Protić.

Odločen Protićev nastop povzroča Pa-
šiću resne skrbi. Zato je imel Pašić dopol-
dne posvetovanja z ministri Krsto Mileti-
ćem, Ljubo Jovanovićem in Miloradom Vu-
jičićem, na katerem se je govorilo, kje bodo
po izjavi Stojana Protića radikalne liste de-
ležene. Vujičić je zagovarjal stališče, da se
mora sklicati glavni odbor radikalne stran-
ke, ki je edini odločen za sklepanje o na-
daljnjem stališču radikalcev napram Pro-
tiću. Verjetno je, da bo Pašić sklical glavni
odbor svoje stranke še ta teden k sebi.

Belgrad, 17. januarja. (Izvirno) V da-

našnjem »Radikal« objavlja Stojan Pro-
tić članek brez podpisa pod naslovom »G.
Protić in radikalci« z ozirom na kritiko
»Balkan« ter navaja polkuse za sporaz-
um in njihov neuspeh. Članek se končuje:
»Kdor ni pijan zmaga s pridobitvijo drža-
vne oblasti, bo vedel, da ne podkopujejo
temeljev radikalne stranke oni, ki se bo-
re za uresničenje njenega programa, tem-
več oni, ki odstopajo od tega programa, da
bi se obdržali na oblasti za vsako ceno, s
čemer ustvarjajo nezadovoljstvo v radi-
kalnih vrstah. Dotični gospodje naj vedo,
da se s pomočjo oblasti morejo uničiti
tudi rešilna načela. Moč so imeli napred-
njaki in liberalci, vendar pa jih je čas po-
kopal.«

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Današnji »Bal-
kan« piše povodom izjave Stojana Protića
o postavitvi lastne kandidatne liste, da po-
menja akcija Protića podkopavanje države
in narodnega edinstva in uničenje srbskih
vojnih zmag. »Balkan« pravi, da je Pro-
tićeva akcija razdiralna in protisrbska ter v
svojih posledicah protidržavna.

Poročilo budimpeštanskega poslanika.

Belgrad, 18. januarja. (Izvirno) Da-
nes zjutraj je došel semkaj naš budimpe-
štanski poslanik Milojević, ki je takoj po
svojem prihodu posetil zunanjega ministra
in obširno poročal o razmerah na Mažar-
skem in o preganjanju naših državljanov.
Storjeni so bili sklepi za zaščito naših drž-
avljanov. Govorilo se je tudi o našem drž-
avljanu Božidaru Severju, ki ga imajo
Mažari zaprtega, ter je sklenjeno, da se
zamenja z mažarskim detektivom, ki so
ga te dni naše oblasti aretirale v Voivodini.
Popoldne je Milojević ponovno prišel
v zunanje ministrstvo, kjer se je ob tej
priliki vršila važna konferenca, ki se je je
udeležil tudi načelnik zunanjega ministr-
stva Nešić. Tudi na tej konferenci se je
razpravljalo o naših odnosih z Mažarsko.

DOGODKI NA ROMUNSKI MEJI
IZMISLJENI?

Budimpešta, 17. jan. (Izv.) Listi prina-
šajo razgovor s tukajšnjim poročevalcem
»Times«, v katerem je izjavil, da je vojaška
kontrola ugotovila, da so vesti o obmejnih
dogodkih in vojnih pripravah Mažarske
brez vsake podlage.

SPORAZUM Z ITALIJO GLEDE
PROMETA.

Belgrad, 17. januarja. (Izvirno) Med
italijansko in našo državo je dosežen spo-
razum, da se sestanejo 20. t. m. v Rimu
naši in italijanski delegati v svrhu spo-
razuma glede direktnega prometa med
obema državama na podlagi bernske kon-
vencije.

Nota poljske vlade naši vladi.

Poljska nastopi proti Litvi z orožjem.

Belgrad, 17. januarja. (Izvirno) Od 6.
do 9. ure zvečer je bila seja ministrskega
sveta, na kateri je zunanji minister dr.
Ninčić poročal o zunanji politiki. Te dni
je došla naši vladi nota poljske vlade, ki
sporoča, da so Litvinci zasedli Memel. Ker
mora radi tega dogodka Poljska nastopiti
z orožjem proti Litvi, za katero stojita An-
glija in Rusija, od katerih zopet zadnja
komaj čaka, da bi prišlo na meji do spo-
pada ter pri tem dosegla zase kako ko-
rist, se je o vsem tem razpravljalo na seji
ministrskega sveta ter je bilo naročeno zu-
nanjemu ministru, naj z zastopniki male
antante podvzame primerne korake. Zatem
je poročal minister Ljuba Jovanović o po-
ložitju radikalne stranke med prebival-
stvom in o proglasu na narod, ki še ni go-
tov. Ker je razčiščen položaj med Protićem
in Pašićem, se je sklenilo, da se proglas
objavi te dni. Končno so se reševala re-
sortna vprašanja, največ pa se je skle-
palo o premeščanju in imenovanju novih
uradnikov.

Na včerajšnji ministrski seji je dr. Ni-
nčić poročal, da je poljska vlada našo državo
obvestila o vojnih pripravah Rusije proti
Poljski zaradi memelskega vprašanja. Kaj
je naš ministrski svet na to sklenil, se ne
poroča. Mi pa pravimo, da nas memelsko
vprašanje čisto nič ne briga, ker imamo
veliko več vprašanj, ki so mnogo važnejša
in zadevajo nas. Mi nimamo, kolikor je jav-
nosti znano, s Poljsko nobene vojaške kon-
vencije in tudi ne politične, ki bi nas veza-
la, da bi morali Poljsko v kakšnih njenih

posrečilo dobiti od skupine londonskih bankirjev posojilo 2 milijona funtov šterlingov za nakup premoga.

HERVEJEV PREDLOG ZA NEODVISNO PORENJE.

Pariz, 17. januarja. (Izvirno) Hervé piše v uvodniku »Petit Parisien«, da se mora spričo odpora nemškega prebivalstva obdati ruhrsko in rensko ozemlje s carinskimi mejami. Ako bi odpor trajal nadalje, naj se ustanovi iz Porenja neodvisna država, kakor je Belgija ali Holandska, ki bi bila nevtralna in ločena od Nemčije.

OBISK DR. SEIPLA V BELGRADU.

Dunaj, 17. jan. (Izv.) Razgovori o obisku avstrijskega zveznega kancelarja dr. Seipla in zunanjega ministra dr. Grünbergerja v Belgradu so dovedli med obema prizadetima vladama do sporazuma, da se obisk izvrši v februarju. Razgovori v Belgradu se bodo vršili glede rešitve več višjih vprašanj političnega in gospodarskega značaja, ki bo imela za posledico, da se dobi odnošaji med Dunajem in Belgradom uredi tako, kakor je v interesu obeh držav.

Češkoslovaška.

DR. BENEŠ POTUJE V ZENEVO?

Dunaj, 17. jan. (Izv.) »Abend« prinaša še nepotrjeno vest, da namerava češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš potovati prihodnji teden v Zenevo, kjer se bo udeležil pogajanj o kreditni pomoči Avstri-

ji. Za to potovanje se je baže odločil radi težkoč, s katerimi se ima boriti zvezni kancelar dr. Seipel. Avstrijski zvezni kancelar dr. Seipel in zunanji minister dr. Grünberger odpotujeta v soboto dopoldne v Zenevo.

VELIKI VIHARJI NA MORAVSKEM.

Olomuc, 17. jan. (Izv.) Orkanom podobni snežni viharji so napravili te dni v moravskem Valesku veliko škodo. Orkan je v pragozdi izruval stoletna drevesa.

JUŽNA ŽELEZNICA NA MAŽARSKEM.

Budimpešta, 17. januarja. (Izvirno) Te dni se je mudil v Budimpešti italijanski senator Brocchi, ki je imel z vlado razgovore o stanju vprašanja prog južne železnice na Mažarskem. Razpravljal je z zunanjim, trgovskim in notranjim ministrom tudi o možnosti, da prevzame prog južne železnice na Mažarskem država. Končna odločitev bo padla v Rimu začetkom februarja, kjer se bo vršila konferenca mažarskih, avstrijskih, jugoslovanskih in italijanskih delegatov.

PRIKLOPITEV GEORGIJE K RUSIJI.

London, 17. jan. (Izv.) Poslarištvo republike Georgije izjavlja, da se je Georgija priklopila Rusiji.

NEMIRI NA IRSKEM.

London, 17. jan. (Izv.) Dublinske vladne čete skušajo sedaj s podporo topništva obkoliti vstaše. V torek dopoldne je došlo do spopada ter je bilo na obeh straneh več mrtvih.

glovitac jugoslovanska ideja. To »maglovito« jugoslovanska ideja pa imajo demokrati, »čisto« pa radikali. In ker je dr. Županič radikal, ima seveda »čisto« jugoslovansko idejo. Z ozirom na dejstvo pa, da je g. dr. Županič minister brez portfelja, se nam zdi, da je tudi minister — brez ideje, iz enostavnega razloga, ker je nima kam dejati, ne »maglovitec«, ne »čistec«, ne »jugoslovanske«. In če hočejo radikali še kaj več vedeti, jim zaupamo lahko tudi na uho, da tudi »radikal« ne, v kolikor ni izražena v slovenskem radikalnem volivnem oklicu, ki pravi: »Delo zase.«

»Zveza obrtnih društev v Celju«

Je prav do zadnjega časa varala obrtnike, da je nepolitična in nad strankami; še na zadnjem občnem zboru se je to posebej poudarjalo. Zato so tudi mnogi naši obrtniki in obrtna društva ostali »Zvezi«. Zdaj pa se je takoj po razpisu državnoborskih volitev »Zveza obrtnih društev v Celju« odločilo in jasno postavila za demokratsko stranko. Obrtnikom celjskega okrožja je poslala naslednje vabilo odnosno okrožnico:

Celje, dne 3. januarja 1923.

Velečastni gospodi!

Napredna stranka, ki se je postavila na obrtniko-kmetijski program in hoče s tem programom iti v volilni boj, bo na zaupnem sestanku v nedeljo, dne 7. t. m. dopoldne ob 10. uri v Narodnem domu v Celju postavila za volitve v skupščino svoje kandidate ter je povabila Zvezo k udeležbi.

Na ustanovnem občnem zboru je Zveza svoj namen tolažila tako, da ima po svojem programu tudi sodelovati pri organizaciji obrtništva in trgovaštva v slučaju volitev, da se omogoči tudi zastopnikom pridobitnih slojev dostop in morodajna beseda v zakonodajnih skupščinah.

Zveza se boče torej tega sestanka udeležiti in pozivlje napredno obrtništvo in trgovaštvo, da uveljavi svojo besedo pri nominiranju kandidatur, da ne bomo zopet kakor pri zadnjih volitvah izšli brez vsakega mandata. Vabimo Vas zaradi tega, da se zgoraj omenjenega sestanka na vsak način osebno udeležite in seboj pripeljate tudi še druge napredne obrtnike in trgovce svojega okoliša. eventualno tudi napredne kmetovalce. Gre pred vsem zato, da spravimo na zmagovito mesto med kandidate najmanj dva moža, katera imata najprejši izgled, da bosta ustrezala volji in željam večine volilstva.

Na sestanek pridejo tudi zaupniki iz mariborskega okrožja in je tedaj sestanek izredne važnosti. Apelliramo torej na Vas, da zainteresirate za sestanek tudi še druge moške tamošnjega okoliša, ker mi imen ne poznamo.

Predsednik: Ivan Bizjak.

Sestanek, o katerem govori vabilo, je oni, na katerem je bil postavljen za nosilca demokratske liste dr. Kukovec in za okrajnega kandidata celjski ključavničar Rebek. Obrtniki! Ali ni to najgrša in brezvestna zloraba »Zveze obrtnih društev«, ki ste ga smatrali doslej za nepristransko? Ali morete še ostati člani »Zveze«, katera Vas hoče zlobno in zvičajno poslati v ogozlj za demokratsko stranko in njenega dr. Kukovca, ki bo pri volitvah propadel kakor je dolg in širok! Celjska »Zveza obrtnih društev« Vas je hotela s tem blamirati pred vso slovensko javnostjo. Njeno zgoraj navedeno vabilo Vam je naravnost škodovalo pri ljudstvu! Prav je pisal neki obrtnik, ko je dobil povabilo: »Obrtnik je odvisen od ljudstva! Ker je ogromna večina ljudstva v taboru SLS, zato se obrtniki ne smemo v volilni borbi postaviti nasproti tistemu ljudstvu, od katerega se živimo in katero je sito demokratskih obljub. Ravno obrtniki so najbolj občutili libe-

ralni režim. Naj le pogleda eden »Uradni list«. Videl bo notri same obsodbe malih obrtnikov, ki to niso bili nikdar kaznovani, sedaj pa zaradi malenkostnih prestopkov pod demokratsko-samostojnim režimom pridejo v zapore. Velike goljufije pa ostanejo nekaznovane.« Obrtniki Celja in celjskega okraja! Dajte na nesramno povabilo »nepristranske Zveze« jasen in krepak odgovor na dan volitev! Dajte pa tudi odgovor s tem, da si namesto liberalne »Zveze obrtnih društev« ustanovite lastno »Obrtno Zvezo«, v kateri se zbiraajo obrtniki — somišljeniki Slovenske ljudske stranke.

Volivno gibanje.

v Pakt med Nemci in srbskimi radikali na Štajerskem. Celje, 17. jan. Včeraj so imeli štajerski Nemci v Celju posvetovanje, katerega se je udeležil odposlanec vodstva nemške stranke v Novem Sadu dr. Franz Perz, urednik »Deutsches Volksblatt«. Sklenili so, da bodo glasovali za radikalno listo. Med Nemci, ki se posvetovanja niso udeležili, je napravil ta sklep zelo negoden vtis, ker ne morejo razumeti, kako naj bi mogli nemški produktivni krogi podpirati radikalce in s tem koruptni sistem, ki so ga ustvarili radikali in demokrati in ž njim upropastili vse narodno gospodarstvo. Zdi se, da ne bodo vsi Nemci sledili sklepu svojih voditeljev, ki so vrh tega naselili praznim obljubam radikalcev. Poleg tega zadnja leta med Nemci in širokimi sloji slovenskega ljudstva ni bilo več nobenega napetega razmerja, če pa bodo Nemci sledili sklepu svojih voditeljev, jih bo slovensko ljudstvo smatralo za eksponente centralističnega režima in kaj to danes v Sloveniji pomeni, ni treba nikomur razlagati.

v Hrv. ljudska stranka za Hercegovino sklicuje za nedeljo 21. t. m. sestanek vodstva in zaupnikov v Mostaru. — Pogajanja s Težasko stranko za skupen nastop pri volitvah se nadaljujejo, a spričo neiskrenosti, ki jo kaže Težaska stranka v svojem glasilu »Hrvatska Sloga« ni preveč upanja na uspeh.

v Hrvatska stranka. Zagreb, 17. jan. (Izv.) Te dni ima pastir odločitev glede odnošajev med Radličevo stranko in ostalimi strankami Hrvatskega bloka, zlasti namram Hrvatski zajednici na Hrvatskem in Slavoniji ter Hrvatski težaski stranki v Bosni in Hercegovini. Hrvatska težaska stranka sklicuje svoj svet za 25. t. m., ter bo ob tej priliki odločala o svoji volilni akciji. Hrvatska stranka pravi, ki se tudi pripravlja za volitve. Ima 20. t. m. sestanek svojega sveta, na katerem bo končno rešeno vprašanje njenega nastopa pri volitvah.

v Dalmacija voli 15 poslancev. Belgrad, 17. januarja. (Izvirno) Popoldne je bila seja državnega odbora, na kateri se je razpravljalo o določitvi števila poslancev za Dalmacijo. V debati je bil stavljen predlog, naj Dalmacija voli samo 14 poslancev, kar je pa odbor odklonil. Sklenjeno je, da voli Dalmacija namesto 16 samo 15 poslancev, ker tretji pas še ni izprazen.

v Pašić nosilec liste v Sremu. Belgrad, 17. jan. (Izv.) Današnji »Radikal« piše na uvodnem mestu o razkolu radikalcev in o pripravah za volilni boj. Pašić bo nosilec liste v Sremu ter vzame pod svojo suknjo dr. Vojo Janjića, kateremu Protić očita, da je poseben zaupnik Pašića in znan dober prijatelj Pribičevića ter da je deloval za kandidaturo Vaše Mihajlovića za velikega župana v Sremu, da si manjka potrebna kvalifikacija.

Primorske novice.

p Sestava Narodnega sveta. Dne 11. t. m. se je vršil v Gorici prvi sestanek zastopnikov vseh treh slovanskih političnih društev v Julijski Krajini, da položijo temelje Narodnemu svetu za Slovane v Italiji. Podrobnosti o sklepih še niso objavljene.

p »Istarska Rijeka«. Izšla je prva številka »Istarske Rijeka«, glasila Političnega društva za Istru. Na uvodnem mestu naznanja, kako je došlo do odcepitve od »ršaškega političnega društva in ustanovitve posebnega društva za Istru. Nova razdelitev Julijske Krajine je to nujno zahtevala. To pa nikakor ne pomenja medsebojne cepitve narodnih vrst, marveč se je v vseh narodnih vprašanjih dosledno popolna sloga ter je v tem pogledu ves narod na Goriškem, v Trstu in Istri edin in nerazdeljiv. Nasproti Italijanom in državi hoče biti istrsko slovensko ljudstvo lojalno in bo izpolnjevalo svoje dolžnosti, zahteva pa, da tudi država nasproti njemu vrši svoje dolžnosti.

p Novo nezastlišano fašistovsko nasilje v Istri. »Edinost« poroča: V ponedeljek so prišli v vas Zgombi (občina Cer) fašisti iz Kanfanara, Zminja, Sv. Vinčenata in Vodnjana ter aretirali vse moške, ki so jim prišli v roke. Ljudstvo je prestrašeno zapustilo vas ter zbežalo v gozdove in polja. Fašisti so zažgali nekaj kop sena ter nato odvedli moške v Zminj, v posojilnico, ki je bila že od njih zasedena. Moške so tam neusmiljeno pretepli in jih še-le drugi dan izpustili. Trije med njimi so težko

poškodovani. Čim so bili moški izpuščeni od fašistov, so jih aretirali orožniki. V noči so fašisti vdrli v župnišče v Filipinih, potem ko so polili vrata v bencinom in jih zažgali. Župnik Livić je skočil z okna ter pobegnil v gozd. Nato so šli še strahovat poštarja v Krnici, Lukeža. Ljudstvo je skrajno prestrašeno. — Kaj je nagnilo fašiste do tega novega divjaštva nad ubogim brezbrambnim istrskim ljudstvom? Pravijo, da je bila v novi italijanski šoli v Cern-Sv. Mateju sežgana slika italijanskega kralja. Stvar od slovenske strani še ni potrjena. A če se je to tudi zgodilo, je zagrešilo to samo posameznik na svojo pest, ki naj ga oblast po zakonu kaznuje. Divjanje nad nedolžnim ljudstvom pa bije v obraz vsakemu božjemu in človeškemu pravu.

p Poroka. 15. t. m. se je v Gorici poročil dr. Vladimir Glaser z gospodično Anko Besednjak. Obilo sreče!

Štajerske novice.

p Izpremembe v politični službi. Vodstvo politične ekspoziture v Mozirju je prevzel okrajni komisar dr. Anton Farčnik iz Celja; dosedanjí vodja ekspoziture dr. Janko Šiška je premeščen k okrajnemu glavarstvu v Ptuj. K okrajnemu glavarstvu v Celju je premeščen konc. praktikant Dragotin Škrinjar iz Ljubljane. Okr. glavarstvo v Ljutomeru prevzame dr. Josip Hubad, dosedaj vodja okrajnega glavarstva v Koučicah.

p Umrli je v Rušah ga Ema Goriškova, vdova zdravnika in nanogoletnega župana v Rušah, dr. Milana Goriška.

p Napadena je bila v okolici Brezji pri Mozirju Jerica Stemenšek. Napadel jo je neznan, približno 19 let star fant, manjše krepke postave, temnega obraza in črnih las.

Kongres slovanskih gledališč.

Belgrad, 17. januarja. (Izvirno) Ob 10. uri dopoldne je bil odprt v dvorani narodne skupščine prvi kongres slovanskih gledališč. Razen jugoslovanskih zastopnikov se udeležujejo kongresa tudi zastopniki češkoslovaških in bolgarskih gledališč. Za predsednika kongresa je bil izvoljen načelnik umetniškega oddelka v prosvetnem ministrstvu Branislav Nušić, ki je pozdravil goste. Za njim je govoril kot zastopnik belgrajskega gledališča Grol, ki je povdarjal, da je izšla iniciativa za ta kongres v Belgradu že l. 1912. Stavil je konkretne predloge za skupno delo, da se osnuje ilustrovana revija, v kateri bi se izmenjevala medsebojna naziranja ter poročala o najnovejših pojavih na slovanskih gledališčih. Njegov predlog o sestavi ožjega odbora je bil sprejet. Nato so govorili v imenu zagrebškega gledališča Benešić, praški zastopnik Hilar, intendant Hubad, ravnatelj gledališča v Sofiji Cankov, ravnatelj gledališča v Brnu Steh, belgrajski gledališki igralec Kostić, na kar se je zborovanje zaključilo, ko se je izvolil ožji odbor, v katerem so Hilar, Cankov, Grol, Benešić, Hubad in Milinović, za združene igralcev Marković in v imenu igralcev v Sofiji Popov. Jutri se posvetovanje nadaljuje.

Dnevne novice.

— Za kandidate v višji šolski svet priporočajo objektivni šolniki: Dr. Jakoba Zmavca, ravnatelja v Mariboru, in za namestnika dr. Antona Breznika, profesorja na gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano.

— Politični odbor SLS za novomeško okolico ima zborovanje v torek, dne 23. t. m. ob 10 uri dop. v Rokodelskem domu v Novem mestu. Ker je to zborovanje izredne važnosti, pozivamo vse zaupnike, da pridejo polnoštevilno.

— Občni zbor Kmetске zveze v Mirni peči se vrši prih. nedeljo, 21. t. m. v dvorani prosvetnega društva takoj po sv. maši. Govori g. Mrak in tajnik Munda iz Novega mesta. Vabljeni ne samo člani K. Z., ampak vsi naši prištaši.

— Zborovanje Kmetске zveze v Starem trgu v Beli Krajini bo v nedeljo 28. t. m. po prvi sv. maši. Obenem se vrši volilni shod, pri katerem naj priča častna udeležba o zavednosti in pravem umevanju predstojećih volitev. Poročala bosta govornika iz Novega mesta.

— Volitve v Pokojninski zavod za namoščence v Ljubljani so se pričele 5. februarja se vrši v Ljubljani skrutinij oddanih glasov. — Pokojninski zavod že razpošilja glasovnice. Glasovnice so tako prirejene, da je zajamčena tajnost glasovanja. Če glasovnice ne prejmete ali jih izgubite, zahtevajte glasovnice od volilne komisije. Gre za starostno preskrbo Vaših namoščencev, gre za podpore bolnim in onemoglim namoščencem, njih vdovom, materam in sirotam! — Gre za denar, ki ga kot zavarovalne premije plačujete v prvi vrsti Vi službodajalc! — 1. Izpolnite vse glasovnice, ki jih prejmete, pravilno, t. j. ne z imenom katerega kandidata, ali nosilca liste, ampak s nazivom edine nadstrankarske liste, ki je: »Združeni službodajalc«. 2. Zalepite glasovnice pravilno t. j. tako, da »volilni odrezek« ostane neodtrgan in nezalepljen, sicer je glasovnica neveljavna! — 3. Pravilno

Izpolnjene glasovnice oddajte takoj sane-slivemu zaupniku, ki jih bo skupaj s dru-gimi glasovnicami sigurno poslal v Pokoj-ninski zavod v Ljubljani, ali pa jih takoj pošljite, eventualno priporočeno, direktno na »Volivno komisijo Pokojninskega zavo-da za nameščenice« v Ljubljani, po možnosti v eni kuverti z ostalimi glasovnicami, ki jih zberete med delodajalci Vaše edince (ka-tegorije) za listo: »Združeni službovalci«. Če pošljete glasovnico direktno volivni ko-misiji, frankirajte pismo zadostno, sicer so glasovnice neveljavne in bi jih volivna ko-misija ne sprejela. — Uporabite od Pokoj-ninskega zavoda doposlano Vam kuvertol — Glasovnice prevzema edinole predsednik volivne komisije ob uradnih dne od 9.—13. ure, dne 5. februarja pa le do 12. ure. — Centralni akcijski odbor »Združenih službo-dajalcev«.

— Zanimiva novica. Iz popolnoma po-nčnega vira izveemo, da je avtor članka o volivnem proglašju SLS, nadalje novice o dozdavnem »propadu« dr. Brejčeve kan-didature na Gorenjskem ter novice o »bruhajočem vulkanu« ter še nekaterih, v kojih se na prav »katoliški« način napada in obrekuje dr. Jeglič — dr. Ivan Šuster-šič. Sicer smo mi to takoj sklepali iz nji-hovega neuttajljivega sloga, imamo pa zdaj popolnoma avtentično potrdilo, da so res plod njegovega uma. Zato ne bo nič kaj neverjetno, da je iz njegovega peresa tudi notica v današnjem »Narodu«, kjer dr. Šusteršič sam o sebi zatrjuje, da »se ga vsi boje« in da »nekdanji gromovnik kleri-kalne stranke ne bo pri volitvah baš z ro-kavicami nastopal«. To mu vsi radi ver-jamejo, kateri imajo v spominu njegove nekdanje tudi ne z rokavicami pisane članke. Razlika je samo to, da je ta go-spod pod protekcijo bivšega režima še ne-kaj pomenil, danes pa menj kot nič, zlasti ne kot uvodni članekar in polemičar »Slo-venskega Naroda« in »Kmetijskega lista«. Kljub temu bo seveda dal od »Naroda« demantirati, da on vanj sodeluje kot do-kaz za to, kako on proti svojim nasprotni-kom »vedno z odprtim vizirjem nastopa«. Takega nasprotnika se lahko boji — »Slo-venski Narod«, ne pa SLS, ki bo pri vo-litvah pomedla z vsemi hlapci Pašiča in njegove velesrbske reakcionarne radikal-ne stranke, naj jim daje Pašič na razpola-go magari ves svoj dispozijski fond.

— Prvi slovenski minister je po za-trdilu »Samouprave« g. dr. Županič. Ali pisec slavošpeva na dr. Županiča v »Samo-upravi« (g. dr. N. Z.) ni nikdar Levstiko-vega Krpana bral?

— Poslanec Banič pri kralju. Včeraj je sprejel kralj v avdienci poslanca Baniča, ki je poročal o težavnih prehranjevalnih raz-merah v Dalmaciji. Poslanec Banič se je pritoževal nad postopanjem vlade napram krajem, ki jim preti glad. Kralj je z zani-manjem poslušal poročilo ter izjavil, da bo storil potrebne korake pri ministru za so-cialno politiko Ninku Periću, da bi se delila živila za najnižjo ceno. Končno je poslanec Banič sporočil kralju, da se je vlada odlo-čila zadnji čas proti predlogu monopolne uprave, naj bi se sadilcem tobaka v Dalma-ciji dajala živila po tržni ceni. Kralj se je koncem razgovora zanimal za politične raz-mere v Dalmaciji ter je izrazil željo, da bi mogel spomladi posetiti Dalmacijo.

— Važno za dijake. Belgrajski listi po-ročajo, da je ministrstvo za prosveto odlo-čilo, da morejo dobiti dijaki, ki nadaljujejo svoje študije v inozemstvu, potni vizum za vsako državo izvemši za Mažarsko. Oni di-jaki pa, ki hočejo svoje študije v inozemstvu šele pričeti, morejo dobiti vizum le s pri-voljenjem ministrstva za prosveto. — To velja tudi za dijake, ki hočejo študirati v inozemstvu na svoje stroške! To je že brez-mejna kuratela »svobodnih« državljanov.

— Zvišanje telefonskih taks. Od 20. t. m. dalje veljajo sledeče telefonske tak-se: V prvi coni (do 100 km razdalje) 10 dinar-jev za trinitutni razgovor, v drugi coni (od 100—200 km razdalje) 15 dinarjev, v tretji coni (od 200—400 km razdalje) 20 dinar-jev, v četrti coni (nad 400 km razdalje) pa 25 dinarjev. Zvišanje znaša povprečno 20 odstotkov.

— Stanovanjski urad v preiskavi. Mi-nistrstvo za socialno politiko je odredilo preiskavo proti Belgrajskemu stanovanjske-mu uradu. — Ljubljanski stanovanjski urad pa bi zaslužil, da ga pošljejo v pokoj, ker razpoložljivih stanovanj itak ni.

— Belgrajske komuniste, ki jih je bila vlada dala pred nekaj dnevi zaradi agita-cije za novo »proletarsko« stranko zapreti, so zopet izpustili na svobodo.

— Bivši radičevac Karlo Häusler agi-tira po Sremu. Namerava biti nosilec liste »Hrvatske seljačke stranke«.

— Tržni na Gorenjskem: »Učiteljski Tovariš-ec«, glasilo liberalnega učiteljskega UJU z dne 4. jan. t. l. piše iz zborovanja učit. društva za Kranjski okraj dne 9. dec. l. l. pod slučajnostmi št. 2., da je govoril neki tav. Rant (bivši Slomškari op. dopis). »Od gotove strani se je pričela sistematična gonja proti šoli in učiteljstvu. Tem krogom ni ljubo, da se smatra učitelja (slovnica) za gospodarja šole, ali da se udeležuje tudi izven nje, zato mu skuša jemati ugled v šoli, kjer omalovažuje šol. odredbe, če se jim izrečno ne zoperstavlja ter na ta način uvaja anarhijo v šolo in izven nje. Posebno se to opaža v krajih od Cerklj do Trbiča. Učit. društvo Kranjskega okraja prosi višji šol. svet, naj blago-voli tem krogom (vsled »povišanih« kateh. plač št

bili lahko podobni krogom! op. dopis.) posvečati večjo pažnjo, naj ščiti podrejeno učiteljstvo in šolo in naj vsak upor ali pregrešek pa naj pride od katerekoli strani, — zatore brezobzirno. (Slučaj Mi-lavce, — Tako Učit. Tovariš. — Ze v »Slovencu« 23. dec. l. l. sem pojasnil, zakaj pravzaprav gre pri vsoti stvari. »Pričela se je sistematična gonja proti šoli in učiteljstvu« Vsa ta sistematična gonja obstoja v tem, da g. učitelju Černetu v Trbiču ni všeč, da dam otrokom V. razr. sem in tja pisati doma pridigo od nedelje, češ, da si a tem otroci kvarijo pisavo; dalje mu je protustavno, da hodijo v Trbiču otroci — tudi iz V. razreda — lepo redno vsako nedeljo in praznik kot vsi pošteni katoličani k sv. maši in pridigi in tudi popoldne v prav lepem številu h kršč. nauku. To, pravi g. učit. Černe, je proti ustavi. Radi pisanja pridig v V. razredu me je ovadil na okr. šol. svet, ne da bi o tej stvari gledel pridig meni kot katehetu V. razreda sploh kaj omenil. Pisanje pridig in glede šol. maše je vse lepo urejeno v najlepšem skladu s starši otrok v veliko veselje staršev in še večjo korist otrokom. Ker v veliko hvalo dobrim tržiškim kršč. staršem lahko povem, da v Trbiču starši v ogromni večini z veseljem podpirajo delo katehetovo in jim še na misel ne pride, da je to protustavno. Katehet zida na zaupanje in versto prepričanje staršev, zato sem branil in bom vedno branil pravice katehetove in kršč. staršev v šoli in izven nje. Če pri tej obrambi trpi morda ugled g. Černetu, naj to sam sebi pripiše. — G. Rantu, čeprav bivšemu Slom-škariju, so gotovo še znane sloveče blejske resolu-cije od 8. sept. 1922., ki velevaljo, naj se mlad. društva in šole, ki jih vodijo osebe, pripadajoče po svojem značaju polit. strankam, borečim se proti ustavi (!) in dinastiji, primerno nadzorujejo. Izraz »proti ustavi« so na predlog g. Ranta potrdili na zborovanju UJU v Sk. Loki 11. okt. m. l. Daljna re-solucija z Blede se glasi: Obžalujemo, da duhov-ščina učiteljstvu otežkoča izvenšolsko izobraževa-nje ljudstva. — Dalje je v svojem pozdravnem go-voru v blejskem učit. parlamentu govoril g. Jelenc to-le: »Vsakdo je videl, kako se naša mladina div-no vzgaja v sokolskem smislu... Kdor učitelj, in Sokoli Vzgajamo izročeno nam mladino v sokol-skem duhu! Nihče naj se ne boji v šoli (! op. do-pis.) govoriti o Sokolu! Vsakdo naj svojim učencem in učenkam priporoča vstop v sokol. telovadnico! Tisti, ki so to govorili in temu pritrjevali, so se go-tovo smatrali za neomejene gospodarje šole, kot misli to tudi g. Rant! In vprašam g. Ranta: Ka-teri duhovnik na Slovenskem je kdaj vzel učit-elstvu med ljudstvom toliko ugleda, kot so ga vzele te sloveče blejske resolucije liberalnih učit-eljev samih? Kateri duhovnik je kdaj v šolo hotel uvažati toliko anarhije, kot bi jo uvajal tisti učitelj, ki bi izpolnjeval predloge g. Jelenc. Glede ustave, ki jo imamo v naši državi, je celo bivši predsednik narodne skupščine g. dr. Ribar rekel: »Naša ustava ni idealna in v njeno ideal-nost nihče ne veruje.« Tega ne poroča »Slovenec«, ampak — »Jutro« 8. oktobra 1922! — O blejskih resolucijah, valed katerih je učiteljstvo res trpe-lo na ugledu, je zanimal takrat »Slovenec« edino primerne besede: »Nas je sram, da je izšel tak dokument v slovenskem jeziku.« Tisti društvo kranj. okraja prosi ob koncu višji šolski svet, naj blagovoli posvečati večjo pažnjo tem krogom, med katere šteje gotovo tudi menel Glede te prošnje bi pripomnil to-le: 21 ur varovka učim na telen, in s 1. nov. m. l. je meni kot drugim, višji šol. svet krivičen in zato protipustavno odvzel kateh. plačo in za 21 ur mi ne plača niti pare. Vsak točen hodim k Sv. Ani v šolo '115 ured), kjer povče-jem 3 in pol ure; za 2 leti nazaj mi dolguje dež vlada (višji šolski svet) za potnično in prehrano (kosilo) prav lepo vsoto. Za pouk varovka v Trbiču so mi plačo sploh utrgali, za šolo pri Sv. Ani pa mi plačo zadržujejo že nad 2 leti: oboje skupaj se po Sred. katolikumu vpr. 674. 4. imenuje vnebovpijoči greh. Zato je tudi moja iskrena želja, da se tem prizadetim krogom, med katere spadam tudi sam, posveča res malo večja pažnja, izražena v dinarski plači. Težko gledamo in na svoji koži bridko občutimo, kako se najenostavnejši zakoni Sloveške pravice prelamljajo. Denar za katehete je bil v proračunu za Slovenijo določen; nastavljene pa so bile nove učiteljske moči, za katere višji šol. svet ni imel kritja v proračunu, in najkrajša pot — krajša ko v Belgradu — je bila: vzemimo kate-hetom in dajmo učiteljstvu. — Ze 27. septembra 1921 je pisal vseučiliški profesor g. dr. Kušej o plačah duhovništvu: Ta položaj je nevzdržljiv in krivičen. Ali ne bo tudi resničen zgorajšnji stav-ek g. Ranta, če mesto šole in učiteljstva, zapiše-mo: »Pričela se je od gotove strani sistematična gonja proti cerkvi in duhovništvu in duhovni-kom se zdi več kakor čudno, da prihajajo v šol. zadevah razni spori vedno le od strani gotovega dela učiteljstva! To sega do skrajnih mej države, posebno se pa to opaža v krajih od Cerklj do Trbiča! — Trbič, 12. januarja 1923. Milavec Ciril, veroučitelj.

— Dunajski krematorij. Včeraj dopol-dne se je izvršil prvi pogreb v dunajskem občinskem krematoriju. Izgreda ni bilo no-benega.

— Osebnosti s pošte. Za poduradnike II. razreda so imenovani naslednji poduradniki. III. r.: Franc Šimenc, Anton Kavčič, Fr. Kramar in Mihael Šimenc pri vzdrževalnem odseku za telegraf in te-lefon v Ljubljani; Gregor Cerkenik pri vzdrževal-nem odseku za telefon in telegraf v Mariboru; Ivan Buda, Iv. Keček, Jos. Sterman, Fr. Zvanuh, Ivan Leskovec in Jos. Šitar pri poštnem uradu Ljublja-na I; Fr. Černe, Iv. Kušar in Fr. Rupert pri pošti Ljubljana 2.

— Prvi rusinski list v Podkarpatski Rusiji. Te dni je izšla prva številka rusinskega dnevnika »Ru-sine«. Casnik sam začne redno izhajati s 1. febru-rijem. To je prvi rusinski dnevnik, ki je začel iz-hajati na tem ozemlju.

— Velik vlem v Belgradu. Dva vlomilca, stara od 22 do 25 let sta vlomila v blagajno trgovske trdke Radajković in Ristić v Belgradu in odnesla 280.000 K denarja.

— Z nožem napadel je na Dobravi Jože Bašič delavca Jožeta Boroviča in ga težko poškodoval na glavi. Boroviča so obvezali in ga odpeljali v tvo-riško bolnišnico na Javorniku. Bašiča so pa zaprli.

— Vlom v Ljubnem. Dne 16. januarja 1923 ob šestih zjutraj je bilo vlomljeno pri posestniku Aloj-ziju Cvenkiju v Ljubnem. Vlomilec je odnesel dve moški obleki, 3 klobuke, večjo množino moškega perila in nekaj ruh, katere so bile zaznamovane s črkama A. C. Vlomil je mož neznanega imena, ka-teri se je pri Cvenkijevih mudil dva dni. Star je 24 do 26 let, srednje, suhe postave, suhega obraza, rjavih las in oči. Pod očmi ima vidne, tamne poge.

— Čevlje krunjate od domačih tovarn tvrdke Peter Kozina & Co. z znakom »P e k o« ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drabno in debelo, Ljubljana, Breg 20.

Gospodarstvo.

Navzdol.

Ljubljana, 17. jan. 1923.

Medtem, ko je notirala naša valuta v Curihu še včeraj 5.80, je padla na današnji predborzi na 5.15, a na sklepni borzi celo na 4.95. To bi po-menilo, da bi notirala naša ranjša krona danes 1.2975 centimov. To je najnižja točka, katero smo dosegli. Ali sploh najnižja? Bojimo se zelo, da ne —

Tako jadramo tudi pod vlado, katere program je Velika Srbija, po Plavšičevem demokratskem receptu nevzdržno navzdol. In naše gospodarske smernice, to je nevzdržna katastrofa. Naš cilj: va-luta Ogrske, Nemčije, Poljske in Nemške Avstrije. Zato pa ni bilo potrebno, da smo zavrgli krono kot edince in posegli po dinarju ter vstvarili uso-depolno relacijo 1:4.

Na zagrebški borzi gre hausse, ki se je spre-menila v divji lov za tujnimi plačilnimi sredstvi, trajno naprej. — Samo Berlin se ponuja, drugega blaga ni dobili. Italija notira že do 5.10 Din, Lon-don preko 482, deviza Newyork 102—104 Din, a do-larji 101—102. Pariz 705—707, Curih 19.50—19.60, Praga 294—295 in celo Dunaj 0.1480 Din. Samo Berlin pada in pada, tako da dobimo za 63—66 par že 100 nemških mark.

K temu je še prišlo povišanje carinskega aggia na 9 papirnatih dinarjev za 1 zlat dinar.

Draginja raste in težka gospodarska in social-na kriza se nam napoveduje.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi no-tirajo žitu sledeče cene: pšenica 437.50—450 Din, oves 292.50 Din, koruza 261 Din (nova), stara ko-ruza pa 310 Din, fižol 375 Din, pšenična moka št. 00 640 Din, št. 2 615 Din, št. 6 550 Din in št. 7 455 D.

g Drjavni dohodki. V novemburu 1922 so znašali celokupni dohodki države iz kolektivne 33,982.502 Din 13 par. Od 1. avgusta do 30. novembra skupno 149,337.519.23 Din. — Iz naslova trošarine pa so znašali državni dohodki v novemburu 1922 46 mi-lionov 634.266.86 Din.

g Francija in staro železo. Francija je prepo-vedala izvoz odpadkov starega železa vsake vrste.

BORZA.

Zagreb, 17. jan. (Izv.) Pešta 3.85—3.90, Berlin 0.63—0.66, Italija 5.05—5.10, London 482, Newyork 102—104, Pariz 7.05—7.07, Praga 2.94—2.95, Dunaj 0.1465—0.1480, Curih 19.50—19.60. — Valute: lira 5.05, dolar 101—102, turška lira 325. — Vse čvrsto, razven Berlina.

Curih, 17. jan. (Izv.) Pešta 0.2025, Berlin 0.68, Italija 26.10, London 24.82, Newyork 532.25, Pariz 36.20, Praga 14.70, Dunaj 0.0075, n. a. K 0.0076, Bu-karešt 2.80, Sofija 3.45, Belgrad 4.95, Varšava 0.0175, Holandsko 210.85.

Dunaj, 17. jan. (Izv.) Pešta 26.65, Berlin 3.95, Italija 3456, London 329.900, Newyork 70.750, Pariz 4799, Praga 1957, Brusel 4354, Curih 13.285, Bu-karešt 434.50, Belgrad 639, Varšava 2.05, Amsterdam 27.950.

Ljubljanske novice.

Ij Za rajnikom opernim pevcem J. Dr-votom je naša opera priredila v franciškan-ski cerkvi slovesno mrtvaško opravilo. Pred slovesno črno mašo je operni orkester igral Wagnerjevo skladbo »Siegfriedova smrt« iz opere »Götterdämmerung«; med sloves-no črno mašo, ki je pel franciškanški župnik dr. P. Gvido Rant, je velik mešan zbor izvajal Rihovskega »Requiem«, z or-glami je spremljal P. Hugolin Sattner. Po maši je moški zbor zapel žalostinko »Vi-gred se povrne«. (Orkestralna točka in tudi ta za cerkev nista prida primerni.) Občin-stva se je nabralo toliko, da je marsikdo moral oditi, ker se ni mogel v natlačeno cerkev pririti. Javnost je tako pokazala, da ve ceniti rajnikove zasluge za našo opero. Imel jih je že nekaj nad petdeset, pa bi ga lahko marsikak tenorist zavidal za njegov glas in njegovo petje, ki jih ima dvajset ali trideset. Njegovega nastopa smo se vedno veselili, saj smo vedeli, da nima le lepega glasu, ampak da se tudi vztrajno pripravlja in v vsako vlogo temeljito živi. Pri njem ni bilo nič površnega, ničesar ni omalova-ževal, zato je njegovo petje z igro vred vse-lej uspelo. Bil je po tehniški plati izvrstno izsolan pevec, tako da je vsak ton polno, voljno, prožno, mehko zvenel; poleg tega je imel svoj organ in samega sebe tako v oblasti, da ni zagazil prav v nobene razva-de, ki se jim tudi dobri operni pevci težko vselej izognejo. Edina slabost je bil naš ozki e, ki se mu je kot Čehu rad nekoliko preširokega naredil. Naša opera, ki ji je po prevratu posvetil svojo umetnost, je z njim veliko, veliko izgubila, zakaj na odru je bil res samo umetnik. Gledališki upravi le že-limo, da se ji posreči Drvota nadomestiti s pevcem, ki bo imel enako odlične, ustalje-ne pevske in igravske zmožnosti, enak čut za glasbeno in dramatično izpoto. K.

Ij Odbor za prenos l. 1918 vsled upora v Judenburgu po prekem sodu ustreljenih vojakov bivšega 17. p. p. vabi vse častnike in vojake bivšega 17. p. p. na sestanek, ki se vrši v petek, dne 19. t. m. ob 20. uri v dvorani mestnega magistrata. Radi važnosti sestanka prosimo številne udeležbe. Za od-bor: — predsednik Dr. Tone Jamar.

Ij Maturantom II. državne gimnazije is leta 1909 naznanjam, da je umrl naš sošolec Rudolf Lojk. Potreba se vrši danes, v četrtek ob pol št-rih popoldne iz držalnice bolnice. Tovariši se vabijo, da se pogreba udeležijo. Blag spomin sošolcu J. P.

Ij Odlikovanje. Ing. Mohor Pirnat, dvorni svet-nik v p. je odlikovan s redom sv. Save III. klase.

Ij Smrtina kosa. Dne 17. t. m. je umrl dramski igralec g. Pavel Ložnik. — Istega dne je v sv. Florjana ulici umrla gospa Marija Mihelič roj. Svetina, vdova šetarskega mojstra in hišnega po-sestnika. — Dne 16. t. m. je pa umrl g. Rud. Lojk, revident južne železnice. — R. I. P. I.

Ij Tatvine v Vnovčevalnici pred sodiščem. Me-sarski pomočnik Rudolf Zajc, delavec Valentin Cer-nič in Ivan Pirc so v noči na 18. februarja 1922 ukradli iz skladišča Vnovčevalnice mesa v vredno-sti 3052 K. Policija je tatove zasledovala tri mesece, dokler ni ugotovila krivcev in da so tatovi ukrade-no meso prodajali gostilničarki Mariji Sartoričevi. Deželnio sodišče je za to prisodilo Rudolfu Zajcu in Ivanu Piru 6 mesecev, Valentinu Cerniču 2 in pol meseca težke ječe in Mariji Sartory en teden zapora.

Ij Izpred sodišča. Upokojeni okoliški policijski nadzornik Anton Minku je očital okoliškemu po-licijskemu nadzorniku Francetu Staniču, da ga je zahrbito denunciral. Nadalje je očital revirnemu nadzorniku Jožetu Dobrušku, da je ponaredil za-pisnik. Sodišče je obsodilo Minkuša na 500 Din globo.

Ljudski oder.

Iz pisarne »Ljudskega odra« v Ljubljani se poroča, da se je vodstvu na opetovano željo od stra-ni občinstva, naj že skoro prične s predstavami, po-srečilo dobiti za čas zime in mrza dvorano Ro-kodelskega doma v Komenskoga ulici št. 12, ki je prav ljubka in topla. Prva uprizoritev se vrši v ne-deljo, dne 21. t. m. ob pol osmih zvečer in sicer se igra burka v štirih dejanjih »Ulica ? št. 15«. Ker je igra polna pristnega humorja in neprisiljene za-bave se p. n. občinstvu in dosedanjim obiskovalcem priporoča, da jo pridejo pogledat. — Vstopnice po 7, 6, 5, 4 in 2 Din se dobe v predprodaji v nedeljo, na dan predstave dopoldne od 9.—12. ure v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu in popoldne od 3. ure dalje do pričetka predstave v Rokodelskem domu.

Narodno gledališče.

OPERA.

Cetrtek, 18. januarja: MEFFISTOFELES. Red B. Petek, 19. januarja: NIZAVA. Izven. Sobota, 20. januarja: JENUFA. Red E. Nedelja, 21. januarja: SEVILJSKI BRIVEC. Izven. Ponedeljek, 22. januarja: Zaprti.

DRAMA.

Cetrtek, 18. januarja: IDIJOT. Začetek ob pol 8. Izven. Petek, 19. januarja: LILIJOM. Red D. Sobota, 20. januarja: VOJICEK. Izven. Nedelja, 21. januarja ob 3. uri popoldne: PETER-CKOVE POSLEDNJE SANJE, ob 8. uri zve-čer: ŽIVI MRTVEC. Izven. Ponedeljek, 22. januarja: VOJICEK. Red C.

Iz gledališke pisarne. Udeležba vseh doseda-njih predstav »Idijot« je bila tako velika, da je moralo vselej oditi brez vstopnic mnogo občinstva, ki je želelo vprizoritev videti. Zato se vrši v četr-tek, dne 18. t. m. predstava »Idijot« z običajno za-sedbo izven abonmanov. Začetek ob pol osmih. — V zadnjem času je opera na novo naštudirala pri-ljubljeno in učinkovito d'Albertovo muzikalno dra-mo »Nižavac«, ki se pri nas že dolgo ni izvajala. V glavnih vlogah, od katerih so nekatere dvojno za-sedene, nastopijo: gni Thalerjeva in Kattnerjeva kot Marta, g. Šovilski kot Pedro, gg. Levar in Cve-jić kot Sebastiano, gg. Betteto in Župan kot Toma-so. Nuri poje gna Korenjakova, Moruccia g. Pugelj, pastirja Nanda g. Banovec, Rozalijo gna Stillojeva, Pepo ga Matašičeva, Antonijo ga Ribičeva, kneta g. Perko in kot župnik nastopi g. Finjko. Premiera se vrši v petek, dne 19. t. m. izven abonmanov. Za-četek ob pol osmih.

Prosveta.

pr Dr. Jasip Cerin izvaja na svojem sinfonič-nem koncertu, ki se vrši v ponedeljek, dne 22. t. m. znamenito Jirakovo sinfonijo v c-molu. Ta sinfonija tvori glavno točko ponedeljkovega sinfoničnega kon-certa. Jirak je bil rojen 28. januarja 1891 v Pragi, kjer je absolvirал gimnazijo ter juridiko in filozo-fične študije. Nato je študiral glasbo pri slavnem češkem skladatelju Vítěslavu Novaku v Pragi in za-tem pri Josipu Foersterju, ki je živel takrat na Dunaju (1911—12). Med vojno je Jirak opustil pravn-niško kariero ter se popolnoma posvetil gledališču in glasbi. Najprej je bil ravnatelj opernega zbora v gledišču na Kr. Vinogradih v Pragi. Od leta 1915 do 1918 je bil kapelnik mestnega gledališča v Ham-burgu, takoj po prevratu je postal operni šef Na-rodnega gledališča v Brnu, odkoder je odšel jeseni leta 1919 kot kapelnik-gost v Prago. Leta 1920 je postal kapelnik češke Filharmonije, obenem pa tudi prvi zborovodja pevskega zbora »Hlahole« v Pragi, s katerim je priredil turnejo po Jugoslaviji. Od je-seni leta 1920 deluje kot profesor teorije in kom-pozicije v kompozicijski šoli praškega konservato-rija. Kot skladatelj je Jirak izredno plodovit ter je komponiral v vseh mogočih glasbenih oblikah. Ve-čina njegovih skladb je izšla v založbi Hudebe Matice Češke. O sinfoniji jutri nekoliko več. Pred-prodaja vstopnic v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

pr Pokrajinska zveza društev hišnih posestni-kov za Slovenijo v Ljubljani je izdala v priročni knjižici »Zakon o stanovanjih« in »Pravilnik za iz-vrševanje zakona o stanovanjih« z dodatnimi spre-membami. Naroča se pri Pokrajinski zvezi društev hišnih posestnikov v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5-1 in v posameznih knjigarnah.

Orlovski vestnik.

Šišenski Orel neznanja svojim članom, da je danes, 18. t. m. fantovski večer. Začetek točno ob pol osmih pri br. Boršnarju.

BERSON

GUMENE PETE in GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnje se kakor usneno!

Najbolje varstvo proti vlagi in mrazi!

Sprejem poštenega

hlapca h konju.MATIJA PERKO, MIZARSTVO,
ZG. ŠIŠKA. 344**Stenografija**

Zmožnega slovenske in nemške stenografije ter strojepisja, IŠČE zavarovalnica «TRIGLAV» za svoje poslovalnico v Zagrebu. Reflektira se samo na prvo-razredno slo. — Ponudbe s curriculum vitae je nasloviti na Zavarovalnico in pozavarovalnico «TRIGLAV», Sajmiste, ZAGREB. 345

Vrtnarja**obenem kot hišnika**

s prostim stanovanjem in izprašane KURJAČA sprejme KOLINSKA TOVARNA V LJUBLJANI.

Akademik išče instrukcije iz latinskega ali italijanskega. — Ponudbe na upravnishvo «Slovenca» pod številko 354.**Izurjena šivilja**

gre živet na dom. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod številko 355.

Za BEOGRAD je potrebna samostojna

LIKARICA

ki je že delovala v kemičnih zavodih za čiščenje obleke za moške. — Plača dnevno 60 dinarjev. — Pisma na: BIRO «RF. KLAMA», Beograd, Knez Mihajlova ulica št. 11 pod, šifra: «JANJIC». 313

Trgovski pomočnik

samec, 30 let star, IŠČE s 1. FEBRUARJEM 1923 SLUŽBE pri kakšni večji trgovini; gre tudi kot skladiščnik. — Naslov pove uprava lista pod številko 314.

Korespondentinjo

zmožno strojepisa in stenografije, s. m. slojno, z znanjem slov., nem. ev. italijanskega jezika, z navedbo referenc SPREJMEMO TAKOJ. — Ponudbe pod «Veletrgovina» poštni predal 27. 335

**Po ceni naprodaj
NJIVA**

čelika 3 orale, ležala ob deželni cesti Ljubljana—Smartno, oddaljena 400 m nad poljsko žolo. — Več pove Mirko ŠTEFANOVIČ, Gorupova ulica 3, II. nadst.

Iščem postrežnico

za dva gospoda v sredini mesta. Pospravljati ima 2 sobi in dobi mesečne plače K 1000. Ponudbe pod «POSTENA IN PRIDNA» na upravo «Slovenca».

Predpust 1923!

Svila za plesne obleke
 Krep " " "
 Atlas " " "
 Batist " " "
 Etamin " " "
 Rokavice za dame in gospode
 Nogavice za dame in gospode
 Elida toaletni izdelki

LJUBLJANA
Mestni trg 10**Velika HIŠA**

sredi mesta, pripravna za vsako obit. NAPRODAJ. — Naslov pove upravništvo «Slovenca» pod številko 353.

Strychnin

v zalogi. — Drogerija A. KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Cvetlične čebule

hijacint in tulipanov iz Holandske so prispeli. 341

Naprodaj je po nizki ceni, nerabljen

sesaika (pumpa) št. 21 in 6 m cevi

na Glincih 94 — Vič — Istotam je na razpolago prazna SORICA.

V nedeljo, dne 21. januarja, ob 2. uri popoldne bo na Cesti dveh cesarjev, zraven Hrastarja, prodaja več metrov

DRV in HOSTE, ena parcela in več vozov.

Izdaja konzorcij «Slovenca».

Vsakovrstne vožnje

sprejme po najnižji ceni

turška Josip in Rajko Turk
Ljubljana, Vidovdamska (Radeti) c. 3.

največja izbira

različnih pletenin, majic, nogavic

in rokavice pri trdkci:

A. & E. Skaberne Ljubljana
Mestni trg 10**Kdor mi posodi**

za zgradbo nove hiše 25.000 Din. ta dobi moje sedanje STANOVANJE ki obstoji iz: 2 sob, kuhinje, shrambe in pritliklin. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod številko 330.

SOBO išče

soliden gospod, event. tudi dva skupaj, najraje v Šiški, vsaj do 1. februarja. — Ponudbe na upravo pod «SOBA takoj».

Cenik raznih semen

je pravkar izšel in ga pošlamo na zahtevo. — SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 342

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani n. znanja žalostno vest, da je njen velezaslužni član, dramski igralec, gospod

Pavel Ločnik

dne 17. januarja 1923 umrl.

Odličnemu umetniku in poštvovalnemu sotrudniku, ki je skozi dvanajst let posvečal vse svoje izredne zmožnosti slovenskemu gledališču, kateremu je ostal zvest do svoje smrti, bodi ohranjen hvaležen in trajen spomin.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1923.

Mesto posebnega obvestila!

Včeraj ob 8. uri zvečer nam je umrl po dolgotrajni bolezni, previden s sv. zakramenti, star 34 let

RUDOLF LOJK

revident južne železnice

Pogreb se vrši v četrtek, dne 18. t. m. ob 1/2 4 uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice na pokopališče občine Vič.

Ljubljana, dne 17. januarja 1923.

Ljudmila Lojk, roj. Knez Branko in Marjetka

žena

otroka

Simon in Jožeta Lojk

Kristina Rossicci,

starši

sestra

Viktor, Jože, Bernard
bratje.

Najboljše peči sedanosti so emajlirane

LUC-ove peči

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. VIDIC & KOMP.

trgovina stavbnega materiala

Prešernova ul. LJUBLJANA Prešernova ul.

DAVČNI URADNIK!

Želim zveze z dobro verziranim davčnim uradnikom, ki bi mi proti honorarju urejeval od časa do časa vse davčne zadeve, kot prometni davek, dohodnina itd. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod «DAVČNI URADNIK». 343

Oprava

in garnitura za gospodsko sobo, velik lesenec in nekaj druge oprave, je naprodaj pri Josipu TRIBUC na Glincih 37, vsak delavnik od 1.—2. ali od 5.—7. pop.

Iščem v središču Ljubljane pod ali nad zemljo

gostilniški LOKAL,

s akromnim stanovanjem. — PRODAJ ali zamenjam za Pony-voz krasno izdelani, še neokovani «GIG». Dalje prodam srednje veliko angleško PSICO, izborni čuvaj in BRAKE ter dva njena mladiča, z Dobermanom križana. — AVG. ZAJEC Bl. Dobrava, p. Jesenice. 300

350 m POCINKANE CEVI, v velikosti 1/2 in 200 m POCINKANE CEVI, 1 cola svetlobe, naprodaj po nizki ceni.

FRAN PEZDIR, BREZOVICA 27.

KORESPONDENTINJO

zmožno slovenskega, nemškega, po možnosti tudi srbohrvatskega jezika, stenografije in strojepisja, išče tukajšnje velepodjetje. Ponudbe pod «PERFEKTNA» na anončno družbo ALOMA COMP., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Iščem izšolano

- odgojiteljico -

k enoletnemu otroku. — Prijazne ponudbe z označbo zahtevkov na: DR. IGNJO FIRST, OSLEK III.

SMREKOVE IN JELOVE HLODE

4, 5, 6, 7 in 8 metrov dolžine, MADRIERE 75/225 mm, 4 do 8 m dolžine, TRAME monte kupi vsako množino

Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Vdana v voljo božjo naznanjam težak udarec, da je dne 17. januarja 1923 dopoldne, po kratki bolezni, previdena s svetim tolažilom za umirajoče, v 82. letu svojega življenja, za vedno zatisnila oči moja nad vse ljubljena mama

Marija Mihelič roj. Svetina

vdova po ščefarskem mojstru in hišnem posestniku.

Pogreb pokojnice se vrši v petek dne 19. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti Sv. Florijana ulica 32 na pokopališče pri Sv. Križu. Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi pri Sv. Jakobu.

Nenadomestljivo mamu priporočam vsem, ki so jo poznali, v molitev.

Venci se na željo pokojnice hvaležno odklanjajo.

Ljubljana, dne 17. januarja 1923.

Marija Mihelič,
hči.

Brez posebnega obvestila.